

Imunita a indemnita ústavných činiteľov

JUDr. ERIK KOSTELNÍK

Externý doktorand Ústavu verejného práva Fakulty práva
Paneurópska vysoká škola v Bratislave

DOI: <https://doi.org/10.24132/ZCU.NADEJE.2022.244-253>

Kľúčové slová:

imunita, indemnita, ústavný činiteľ, poslanec, výsady

Úvod

Medzi základné princípy fungovania právneho štátu platí zásada rovnosti pred zákonom. Zákony, resp. medzinárodné právo však niektorým osobám priznáva určité privilégia, ktoré sa všeobecne označujú imunitou. Právna terminológia rozlišuje výklad imunity z pohľadu ústavnoprávnej roviny a z pohľadu trestnoprávnej roviny, pričom v príspevku sa zameriame na oba tieto výklady.

Teória ústavného práva definuje imunitu jej rozdelením na vnútornú a vonkajšiu, pričom vnútornou sa myslí indemnita a vonkajšou imunita (v užšom slova zmysle). Pod indemnitou teda môžeme rozumieť nepostihnuteľnosť za názory, prejavy a hlasovanie pri výkone funkcie danej konkrétnej osoby. Pri imunitu v užšom slova zmysle hovoríme o nestíhateľnosti a nemožnosti pozbavenia osobnej slobody danej osoby bez súhlasu príslušného štátneho orgánu.¹

Trestnoprávna teória rozdeľuje definíciu imunity taktiež do dvoch podôb, a to ako hmotnoprávna exempcia a procesnoprávna exempcia. Pod hmotnoprávnou exempciou sa myslí beztrestnosť, teda osobu nie je možné stíhať, nakoľko ani nespácha trestný čin, pričom zásadne pôsobí aj ak dôvody imunity pominú. Analogicky s ústavnoprávnou teóriou ju môžeme prirovnať k indemnite. Pod procesnoprávnou exempciou sa následne myslí nestíhateľnosť za trestný

¹ Záhora J.: Imunita a výsady v trestnom práve, *Justičná revue*. 2005, roč. 57, č. 3, s. 365.

čin, pričom trvanie jej účinnosti je spravidla viazané na trvanie dôvodov jej priznania (napríklad po dobu trvania poslaneckého mandátu).²

V príspevku si priblížime, ktoré osoby požívajú ochranu imunity v našom právnom poriadku a následne historickým prierezom právnej úpravy tohto inštitútu, zanalyzujeme jej vývoj v územných podmienkach Slovenskej republiky. V poslednom rade poukážeme na rozdiely právnej úpravy s Českou republikou, ktorá vzhľadom na spoločnú históriu štátu a práva, predstavuje najpríbuznejší právny poriadok.

Právna úprava imunity a indemnity ústavných činiteľov v Slovenskej republike

V prvom rade je dôležité vymedziť, ktorí ústavní činitelia v našom právnom poriadku požívajú tieto výsady. Celkom logicky to sú najvyššie postavení ústavní činitelia, ale aj predstavitelia súdnej moci, teda:

- Prezident Slovenskej republiky,
- Poslanci Národnej rady Slovenskej republiky,
- Sudcovia Ústavného súdu Slovenskej republiky,
- Sudcovia a prísediaci všeobecných súdov.

Právny základ imunity a indemnity týchto ústavných činiteľov Slovenskej republiky môžeme v právnom poriadku hľadať predovšetkým v ústave č. 460/1992 Ústava Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“), avšak, čo sa týka sudcov a prísediacich, tam nájdeme úpravu priamo v zákone č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 385/2000 Z. z.“), kde však ustanovenie opätovne odkazuje na Ústavu SR.

Ako prvým ústavným činiteľom je prezident Slovenskej republiky, ktorý je zároveň požívateľom imunity v najväčšom rozsahu. Právna úprava jeho imunity sa nachádza v Ústave SR, konkrétne v čl. 107, pričom sa jej úpravou značne odlišuje od ostatných ústavných činiteľov. Rozsah jeho imunity, resp. hmotnoprávnej exempcie spočíva v taxatívne vymedzenej možnosti „stíhania“. Ústava SR uvádza, že prezidenta je možné stíhať iba za úmyselné porušenie ústavy alebo

² Ivor J. a kol.: *Trestné právo hmotné, všeobecná časť 1.*, 2. doplnené a prepracované vydanie. Bratislava, IuraEdition, 2010, str. 71.

za vlastizrada, pričom o podaní obžaloby rozhoduje Národná rada Slovenskej republiky, ktorú podáva na Ústavný súd Slovenskej republiky.³

Potrebné je upozorniť, že zo samotnej textácie nevyplýva či zodpovednosť za úmyselné porušenie ústavy alebo vlastizrada je v trestnoprávnej, politickej alebo ústavnoprávnej rovine. Nakoľko úprava uvádza len stíhanie, nie je zrejmé či sa tým myslí trestné stíhanie a taktiež, či sa pod vlastizradou myslí spáchanie trestného činu vlastizrady. K týmto úvahám je možné nahliadnuť z opačnej strany, a teda z hľadiska sankcie, kde jedinou sankciou je strata funkcie prezidenta a možnosti túto funkciu opätovne získať. Z uvedeného je možné sa domnievať, že Ústava SR nepredpokladá trestnoprávnu rovinu.⁴

Poslanci Národnej rady Slovenskej republiky sú v poradí druhými zástupcami ústavných činiteľov s výsadami imunity a indemnity. Ústava SR zaručuje v čl. 78 ods. 1 a 2 hmotnoprávnu exempciu poslancov, resp. ich indemnitu. Predmetná indemnita spočíva v nemožnosti stíhania poslanca za hlasovanie v Národnej rade Slovenskej republiky a jej výboroch a taktiež za výroky prednesené v Národnej rade Slovenskej republiky, a to aj po zániku poslaneckého mandátu. Predmetná ochrana je absolútna a viazaná priamo na mandát poslanca.⁵ Trestnoprávna a priestupková imunita poslancov bola novelou v roku 2012 zrušená, pričom zachovaná bola len imunita voči väzobnému stíhaniu, ktoré je podmienené súhlasom Národnej rady Slovenskej republiky.⁶

Sudcom Ústavného súdu Slovenskej republiky zaručuje Ústava SR ochranu v čl. 136. Už skôr zmienaná novela z roku 2012 zasiahla aj do imunity sudcov Ústavného súdu, ktorí mali rovnako ako poslanci trestnoprávnu a priestupkovú imunitu. Súčasný platný stav predstavuje nestíhatelnosť za rozhodovanie pri výkone funkcie sudcu, a to aj po zániku tejto funkcie. Zároveň rovnako ako u poslancov, nie je možné vziať sudcu ústavného sudcu do väzby bez predchádzajúceho súhlasu Ústavného súdu.⁷

Čo sa týka sudcov všeobecných súdov a prísediacich, tí do poslednej novelizácie Ústavy SR, účinnej od 01.01.2021, požívali imunitu v rozsahu nestíhatelnosti za rozhodovanie a to aj po zániku funkcie. Avšak od účinnosti novely

³ Pozri čl. 107 zákona č. 460/1992 Z. z. Ústava Slovenskej republiky.

⁴ Záhora J.: Imunity a výsady v trestnom práve, *Justičná revue*. 2005, roč. 57, č. 3, s. 366–367.

⁵ Čič, M.: *Komentár k Ústave Slovenskej republiky*, Martin, Matica slovenská, 1997, s 304.

⁶ Napriek významnému uzneseniu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 76/99 z 21. júla 1999, v ktorom vymedzil, že nejde o právo poslanca na osobnú beztrestnosť, resp. nezodpovednosť, bol tento inštitút zrušený.

⁷ Pozri čl. 136 zákona č. 460/1992 Z. z. Ústava Slovenskej republiky.

bola táto textácia zmenená (v dôsledku prijatia nového trestného činu ohýbania práva) a síce, že sudcu ani prísediacemu nie je možné stíhať za právny názor vyjadrený pri rozhodovaní, okrem prípadu, ak by bol týmto rozhodnutím spáchaný trestný čin. V tomto prípade však vyvstáva otázka, či vôbec má ešte zmysel takáto ochrana a či touto úpravou je stále zabezpečená garancia nezávislého rozhodovania súdov.

Okrem zmienených ústavných činiteľov požívajú výsady imunity aj ďalšie osoby, najmä podľa medzinárodného práva, avšak vzhľadom na obmedzený rozsah sa nedá venovať priestor všetkým osobám.

Historický vývoj právnej úpravy imunity

Ak chceme zistiť korene takýchto výsad, resp. pôvod úpravy imunit, musíme sa vrátiť do minulosti, do obdobia, keď právo ako také vznikalo, teda do starovekého Ríma. Práve tu v tomto období sa objavuje obdoba imunity, ktorú požívali rímski tribúni či členovia senátu. Principiálne však táto staroveká imunita fungovala opačne a síce, že ochraňovala predstaviteľov štátneho zriadenia a ak ktokoľvek a akýmkoľvek spôsobom narušil túto ochranu, bol trestnoprávne potrestaný.

Vznik imunity v súčasnom ponímaní je viazaný so vznikom prvých parlamentov a parlamentných demokracií ako takých. Od tohto obdobia už môžeme hovoriť o tzv. parlamentnej imunitate, ktorá bola zavedená práve z dôvodu hrozby zneužitia moci voči voleným zástupcom zo strany panovníkov. Z dostupných literárnych zdrojov sa pôvod parlamentnej imunity prvýkrát objavuje v Anglicku, konkrétne od roku 1397, keď Dolná snemovňa Britského parlamentu prijala zákon, v ktorom ostro kritizovala kráľa Richarda II za jeho nakladanie s finančnými prostriedkami. Následkom toho bol predkladateľ zákona obžalovaný a následne aj odsúdený za vlastizradu s trestom smrti. Následný tlak snemovne voči kráľovi vyústil k omilosteniu predkladateľa zákona, pričom nasledovali dlhé rokovania o imunitate za výroky vynesené v parlamente. Výsledok týchto debát prišiel až o dlhé roky neskôr, a to prijatím anglickej listiny práv známej ako „Bill of Rights“ z roku 1689, v ktorej bola v článku 9 koncipovaná imunita parlamentu ako osobitná výhoda voči panovníkovi. Môžeme povedať, že táto výsada bola koncipovaná ako nedotknuteľnosť člena parlamentu za prejavy v snemovni a za jeho hlasovanie.⁸

⁸ Ivor J. a kol.: *Trestné právo hmotné, všeobecná časť 1., 2. doplnené a prepracované vydanie*. Bratislava, IuraEdition, 2010, str. 71.

Ďalším krokom v ochrane ústavných činiteľov, resp. volených zástupcov v parlamente bola revolúcia vo Francúzku v roku 1789, po ktorej sa žiadalo zabezpečenie nestíhatelnosti volených zástupcov za ich výroky či názory v parlamente. Francúzska legislatíva urýchlene vypracovala takýto návrh a ešte v roku 1789 bola schválená a rok neskôr rozšírená právna úprava imunity členov Národného zhromaždenia v takej podobe, v akej ju poznáme aj v súčasnosti a síce, že poslanci požívali ochranu absolútnej nestíhatelnosti za ich výroky v parlamente a taktiež nestíhatelnosť za iné trestné činy bez súhlasu parlamentu. Tento koncept sa následne rozšíril v takmer celej Európe a ostatných francúzskych kolóniách.⁹

Čo sa týka Slovenska, resp. v tej dobe len územných podmienok Slovenska, to zažívalo v období Rakúsko-Uhorska rozmanité ústavnoprávne úpravy. Napríklad Februárová ústava alebo aj „Schmerlingová ústava“ z roku 1861 predstavovala súbor právnych noriem, v rámci ktorých bolo vymedzené, že na výkone moci sa okrem panovníka podieľa aj vláda a zákonodarný zbor. Vláda sa však nezodpovedala parlamentu, ale jedine panovníkovi, od ktorého bola závislá, a to bez existencie akejkoľvek poslancskej imunity. Po prvej svetovej vojne a vyhlásení samostatného Československého štátu, sa tzv. recepčným zákonom začalo, na území Slovenska, obdobie parlamentnej demokracie. Na základe predchádzajúcich skúseností došlo prakticky bezprostredne po vzniku Československej republiky (ešte pred prijatím dočasnej ústavy) k prijatiu právnej úpravy ochrany členov Národného výboru. Išlo o zákon č. 35/1918 Sb. o osobnej nedotknuteľnosti (imunity) členov Národného zhromaždenia,¹⁰ pričom v tomto prípade je možné vidieť mimoriadnu dôležitosť, ktorá sa prikladala tomuto inštitútu.

O dva roky neskôr po vzniku Československej republiky bol prijatý zákon č. 121/1920 Sb. ktorým sa prijímala prvá Ústavná listina Československej republiky (ďalej len „Ústavná listina ČSR“) a na základe nej, boli zvolení v prvých priamych voľbách členovia Národného zhromaždenia. Ústavná listina ČSR sa

⁹ Ivor J. a kol.: *Trestné právo hmotné, všeobecná časť 1., 2.* doplnené a prepracované vydanie. Bratislava, IuraEdition, 2010, str. 71 a 72.

¹⁰ Zákon č. 35/1918 Sb. o osobnej nedotknuteľnosti (imunity) členov Národného zhromaždenia zo dňa 09. Novembra 1918 pozostával z piatich ustanovení, pričom prvé upravovalo indennitu členov Národného zhromaždenia, teda nestíhatelnosť za hlasovanie a výroky v Národnom zhromaždení. Druhé ustanovenie následne upravovalo imunitu poslancov a to tak, že k trestnému a disciplinárnemu stíhaniu poslanca bol potrebný súhlas snemovne a v prípade, že súhlas bol odmietnutý tak trestné stíhanie bolo navždy vylúčené. Následne tretie a štvrté ustanovenie upravovalo súhlas s vydaním člena Národného zhromaždenia do väzby a právo odprieť svedectvo.

venovala imunitu týchto členov v ustanovení § 24 a prakticky mala významovo totožné znenie ako v zákone č. 35/1918 Sb.. Z časového hľadiska imunita členov trvala po celú dobu poslaneckého mandátu a mohla zaniknúť napr. rozpustením poslaneckej snemovne, odopretím sľubu poslanca, vzdaním sa mandátu atď. Táto právna úprava trvala v platnosti až do roku 1939, kedy vznikol Slovenský štát a bol prijatý Ústavný zákon č. 185/1939 Sl. z. o ústave Slovenskej republiky. Ústava Slovenského štátu upravovala imunitu poslancov snemu v ustanovení § 16 pričom je nepochybné, že vychádzala z predchádzajúcej platnej právnej úpravy.¹¹

Po druhej svetovej vojne, resp. v jej závere bola obnovená platnosť Ústavnej listiny ČSR, a to ústavným dekrétom prezidenta Eduarda Beneša č. 11/1944 Úr. Vest. Čsl. o obnovení právneho poriadku,¹² avšak jej platnosť netrvala dlho. Po Februárovej revolúcii a víťazstve Komunistickej strany Československa, Ústavná listina ČSR už viac nevyhovovala tamojším požiadavkám politickej ideológie, a preto bolo potrebné vytvoriť nový, hlavný základný kameň právneho poriadku, ktorým sa stala Ústava z roku 1948 prijatá ako ústavný zákon č. 150/1948 Zb. Ústava Československej republiky. Úprava imunity a indemnity poslancov bola obsiahnutá v druhej kapitole, konkrétne v ustanoveniach § 44 až § 47, pričom obsahovo vo svojej podstate zotrvala v rovnakom znení ako v Ústavnej listine ČSR.

Koncom 50. rokov stále viac vyvstávala potreba novej ústavnej úpravy, nakoľko vtedajšia právna úprava nerefletovala ideológiu komunistického režimu tej danej doby, a preto sa stále častejšie diskutovalo o novej ústave, ktorá by viac odpovedala komunistickej ideológii a potlačila určité demokratické prvky. Tieto debaty sa zavŕšili voľbami do Národného zhromaždenia v roku 1960 a ešte v tom istom roku novozvolené Národné zhromaždenie schválilo a následne prijalo zákon č. 100/1960 Sb., ktorým bola prijatá Ústava Československa. Právna úprava nestíhatelnosti poslancov sa ideologickému prispôsobeniu taktiež nevyhla, pričom bola rozdelená na nestíhatelnosť poslancov Národného zhromaždenia a poslancov Slovenskej národnej rady. Formulácia bola veľmi stručná a prakticky jednoduchá, a to: „*Bez súhlasu Národného zhromaždenia nemožno poslanca Národného zhromaždenia trestne alebo kárne stíhať, ani naň*

¹¹ Predmetné ustanovenie pozostáva zo 4 odsekov pričom opäť vymedzuje indemnitu poslancov, následne ich imunitu (ak snem nedal súhlas k trestnému stíhaniu, stíhanie bolo navždy vylúčené), možnosť zotrvania vo väzbe len po súhlase snemu.

¹² Z dôvodu stále pretrvávajúcej vojny, musel byť tento dekrét vydaný v Londýne a po skončení vojny dodatočne schválený Dočasným národným zhromaždením a vyhlásený v zbierke zákonov pod č. 30/1945 Sb.

nemožno uvaliť väzbu.“¹³ pričom to isté platilo aj pre poslanca Slovenskej národnej rady: „Bez súhlasu Slovenskej národnej rady nemožno poslanca Slovenskej národnej rady trestne alebo kárne stíhať, ani naň nemožno uvaliť väzbu.“¹⁴ Ako môžeme vidieť, zámerne bola spomenutá iba nestíhatelnosť, resp. imunita poslancov, nakoľko táto ústava nepoznala predchádzajúce úpravy beztrestnosti za hlasovanie a výroky v parlamente, resp. indemnitu a odopretie svedectva. Takáto úprava de facto umožňovala poslancov stíhať za ich prejavy a hlasovanie v Národnom zhromaždení alebo Slovenskej národnej rade, čím odzrkadľovala vtedajšiu politickú situáciu v štáte.

Zmena nastala v roku 1968 udalosťou nazvanou ako „Pražská jar“, ktorá určitým spôsobom oživila demokratické procesy v štáte. Tieto procesy sa prejavili aj v zmene formy štátneho zriadenia Československa, a to rozdelením, resp. transformáciou na federáciu. Konverzia na federatívnu republiku bola uskutočnená prijatím ústavného zákona č. 143/1968 Sb. o československej federácii, pričom vzhľadom na takýto druh štátneho zriadenia upravoval samostatne práva a povinnosti poslancov Federálneho zhromaždenia a poslancov Českej a Slovenskej národnej rady. Zmeny sa týkali aj úpravy imunity a indemnity poslancov. Opätovne sa zaviedla beztrestnosť za hlasovanie v snemovni a jej orgánoch a za výroky sa poslanci zodpovedali iba disciplinárnej právomoci snemovne. Nestíhatelnosť poslancov Federálneho zhromaždenia bez súhlasu snemovne zostala zachovaná, pričom pri odoprení súhlasu bolo trestné stíhanie vylúčené navždy. Možnosť odoprieť svedectvo vo veciach, o ktorých sa poslanec dozvedel pri výkone funkcie bola taktiež navrátená. Rovnaký rozsah výsad požívali aj poslanci národných rád.¹⁵

Právna úprava imunity a indemnity v tejto podobe zostala nezmenená aj po rozdelení na samostatné republiky, pričom aj ústava, v tej dobe novovzniknutej Slovenskej republiky pod číslom 460/1992 Zb., prebrala totožné znenie. Prvá úprava prišla až takmer po 40 rokoch, a to ústavným zákonom č. 90/2001 Z. z.. Táto novela výrazne zasiahla do výsad poslancov Národnej rady Slovenskej republiky a to tým, že síce poslanca nebolo možné trestne ani disciplinárne stíhať, ani vziať do väzby bez súhlasu Národnej rady Slovenskej republiky, avšak táto nestíhatelnosť trvala len počas trvania mandátu poslanca, navyše s pozastavením premlčacej doby. Z uvedeného je možné badať nóm v oblasti úpravy

¹³ Ústavný zákon č. 100/1960 Sb. Ústava Československej socialistickej republiky, čl. 58.

¹⁴ Ústavný zákon č. 100/1960 Sb. Ústava Československej socialistickej republiky, čl. 82.

¹⁵ Ústavný zákon č. 143/1968 Zb. o československej federácii, čl. 50, 51, 52, 53, 116, 117.

imunity poslancov, v porovnaní s predchádzajúcimi úpravami, nakoľko imunita sa vzťahovala výlučne len na obdobie trvania poslaneckého mandátu. Čo sa týka úpravy indemnity, tá zostala významovo nezmenená, navyše sa zdôraznilo, že za hlasovanie a výroky v Národnej rade Slovenskej republiky nemožno poslanca stíhať ani po zániku mandátu.¹⁶

V nasledujúcom období patrila ústavnoprávna úprava imunitných výsad poslancov Národnej rady Slovenskej republiky k najčastejšie novelizovaným ustanovením. Za toto obdobie sa viac krát zmenilo politické spektrum, prebiehalo mnoho diskusií odborníkov, odbornej aj laickej verejnosti ohľadom imunity (najmä pri politických kauzách spojených s imunitou) a taktiež tlak masmédií, čo vyústilo k zrušeniu poslaneckej imunity v roku 2012 ústavným zákonom č. 232/2012 Z. z.

Komparácia s právnou úpravou Českej republiky

Z dôvodu dlhej histórie spoločného štátneho zriadenia a spoločného vývoja právneho poriadku s Českou republikou je vhodné porovnať, ako sa po rokoch od rozdelenia spoločnej republiky zmenila právna úprava a s tým spoločné vnímanie výsad ústavných činiteľov v jednotlivých republikách.

Na prvom mieste prichádza do úvahy najvyšší ústavný činiteľ, prezident republiky. Právna úprava imunity prezidenta Českej republiky sa nachádza v ústavnom zákone č. 1/1993 Sb. Ústava Českej republiky (ďalej len „Ústava ČR“), konkrétne v článku 65. Česká republika má vymedzenú imunitu prezidenta jednoznačnou textáciou a síce, že prezidenta nie je možné po dobu výkonu funkcie zadržať, trestne stíhať ani stíhať za priestupok či iný správny delikt. Zároveň, rovnako ako v Ústave SR, prezident sa môže dopustiť len vlastizrady alebo hrubého porušenia Ústavy ČR, pričom v tomto prípade poslanci podávajú proti prezidentovi žalobu na Ústavný súd.¹⁷ Ako môžeme vidieť rozsah imunity prezidenta Českej republiky je v tomto prípade totožný s imunitou prezidenta Slovenskej republiky.

Ďalší ústavní činitelia predstavujú poslancov a senátorov parlamentu Českej republiky, ktorých imunita a indemnita je upravená v článku 27 Ústavy ČR. V zmysle odseku 1 a 2 predmetného článku, poslancov a senátorov nie je možné

¹⁶ Zákon č. 460/1992 Z. z. Ústava Slovenskej republiky, čl. 78. ods. 1 a 2.

¹⁷ Bližšie čl. 65, ods. 1 a 2 ústavného zákona č. 1/1993 Sb. Ústava Českej republiky.

stíhať za ich prejavy a hlasovanie v Poslaneckej snemovni alebo Senáte, čím majú poslanci zaručenú indemnitu rovnakom rozsahu ako ju upravuje Ústava SR. Česká právna úprava si však zachovala imunitu poslancov alebo senátorov, konkrétne ods. 3 a 4 upravuje, že za priestupky sú poslanci alebo senátori zodpovedný len disciplinárne a v prípade trestného stíhania je potrebný súhlas komory, ktorej je daný poslanec členom, pričom ak komora súhlas odmietne, trestné stíhanie je po dobu mandátu vylúčené.¹⁸

Čo sa týka výsad sudcov Ústavného súdu Českej republiky, tie upravuje Ústava ČR v článku 86. Podľa platnej právnej úpravy sudca nepožíva ochranu beztrestnosti za rozhodovacia činnosť, čiže indemnitu, tak ako v prípade Slovenskej republiky, avšak nemôže byť trestne stíhaný bez súhlasu Senátu, pričom pri odopretí súhlasu je trestné stíhanie po dobu trvania funkcie vylúčené.¹⁹

Právna úprava imunity sudcov všeobecných súdov a prísediacich predstavuje najväčšie odlišnosti medzi právnym poriadkom Českej a Slovenskej republiky. Imunita nie je upravená v ústave, ale v zákone č. 6/2002 Sb. o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), a to v ustanovení § 76 ods.1. Podľa tohto ustanovenia sudcu je možné trestne stíhať alebo vziať do väzby len za činy spáchané pri výkone funkcie sudcu alebo v súvislosti s touto funkciou, pričom súhlas s trestným stíhaním musí dať prezident republiky.²⁰

Záver

Príspevok vymedzuje teoretické východiská imunity a indemnity ústavných činiteľov, ktorým právny poriadok Slovenskej republiky priznáva určité privilégia, spočívajúce v beztrestnosti alebo nestíhatelnosti. Zámerom bolo taktiež analyzovanie vývoja týchto privilégií, v zmysle vývoja štátnych zriadení a právnych poriadkov v územných podmienkach Slovenskej republiky, pričom na základe vyššie uvedených skutočností je možné konštatovať, že potreba beztrestnosti ústavných činiteľov za ich výroky, názory či hlasovanie, bola na našom území dlhé stáročia vnímaná ako elementárna nutnosť pre zachovanie právneho štátu

¹⁸ Bližšie čl. 27, ods. 1 až 4 ústavného zákona č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky.

¹⁹ Bližšie čl. 86 ústavného zákona č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky.

²⁰ Bližšie § 76 ods. 1 zákona č. 6/2002 Sb. o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích).

(s výnimkou obdobia od roku 1960 po rok 1968). Z historického prierezu sú však pozorovateľné zmeny vo vnímaní nestíhatelnosti ústavných činiteľov, ktoré boli ovplyvňované najmä sociálnopolitickými pomermi alebo samotným štátnym zriadením, prípadne zo súčasného hľadiska verejným tlakom na zúženie tohto privilégia. K záveru príspevok komparuje súčasne platnú právnu úpravu imunity v Slovenskej republike a v Českej republike, z ktorého je možné badať zásadné rozdiely v problematike imunity, a to aj napriek dlhej spoločnej histórii štátnych zriadení a právnych poriadkov.

Abstract

Immunity and indemnity of constitutional officials

Contribution analyzes and approximates the development of the institution of immunity and indemnity of constitutional officials in the territorial conditions of the Slovak Republic, its current significance and comparison of the legal arrangement with the most closely related legal order of the Czech Republic.